

In de opgavegerichte commissie van 9 september 2026 zijn vragen gesteld over de definitie van 'maatschappelijke partijen'. Enerzijds is de vraag gesteld of het uitsluiten van partijen met winstoogmerk nodig is, daarnaast is specifiek aandacht gevraagd voor de positie van de boeren. Ook werd gevraagd of de 2 strekkende kilometer en/of 1 hectare niet te beknellend waren. Dit memo is bedoeld om hier meer inzicht in te geven.

Uitdaagrecht en overheidsparticipatie

Deze verordening legt spelregels vast waar het inwonerspacticipatie betreft en voor het uitdaagrecht. Er is echter nog een andere vorm van participatie: de overheidsparticipatie. Hierbij gaat de overheid in op verzoeken van buiten, dat kunnen alle partijen zijn: commercieel en niet-commercieel. Op het moment dat Vechtstromen deelneemt in een project van een grote commerciële partij, of bij een initiatief van twee inwoners, noemen we dat overheidsparticipatie. Wij doen mee met hen.

Het uitdaagrecht is daar een speciaal onderdeel van. Waar wij bij overheidsparticipatie kunnen besluiten niet deel te nemen, is dat bij het uitdaagrecht niet zo makkelijk. Daar heeft de inwoner het recht om binnen de grenzen van de regelgeving iets over te nemen, tegen het budget dat de overheid daarvoor gereserveerd heeft. Bij een afwijzing staat daar bezwaar en beroep tegenover.

De Wet versterking participatie op decentraal niveau is bedoeld om inwoners meer te betrekken bij de overheid. Niet voor bedrijven die op deze manier opdrachten binnenhalen, die nooit als opdracht bedoeld waren. In de memorie van toelichting wordt het uitdaagrecht gepresenteerd als een instrument om de betrokkenheid van inwoners en maatschappelijke partijen te vergroten. Het doel is niet primair marktwerking of aanbesteding, maar het versterken van maatschappelijke betrokkenheid, eigenaarschap en lokaal initiatief.

Daarom kiezen we ervoor om "maatschappelijke partijen" te definiëren als: 'organisaties zonder winstoogmerk die een actieve bijdrage leveren aan de samenleving'.

Boeren als uitdager

Kunnen boeren uitdager zijn van het waterschap? Als privépersoon kunnen zij dat. Als bedrijf kunnen zij altijd een verzoek doen om overheidsparticipatie waarbij door het kernteam gekeken zal worden hoe het verzoek past binnen de participatiestrategie en of aan dit initiatief deelgenomen kan worden. Een recht om taken over te nemen van het waterschap door het bedrijf past echter niet in de bedoeling van het uitdaagrecht, zoals hierboven omschreven. Daarnaast zij kunnen zich wel verenigen in een collectief (zoals een stichting) om uitdager te zijn binnen de definitie van 'maatschappelijke partijen'.

Twee strekkende kilometer of één hectare

Een uitdager zal aan dezelfde eisen moeten voldoen als het waterschap en mag daarom ook gebruik maken van het budget dat het waterschap voor de klus uittrekt. In het specifieke geval van beheer en onderhoud van een perceel gaat het hier om een manier van werken, met de juiste kleding en materialen en dezelfde veiligheidseisen.

Als Vechtstromen zouden kiezen voor kortere afstanden en/of kleinere percelen dan valt in het totaal van het maaien de deelopdracht in het niet en vallen er geen financiële middelen vrij waar de uitdager recht op zou moeten hebben. Het toewijzen van een uitdaagverzoek voor kortere afstanden en/of kleinere percelen zou in theorie zelfs geld kunnen kosten.

Het maakt het voor het waterschap ingewikkelder als zeer korte afstanden niet gemaaid hoeven worden en iets verderop weer wel. Ook als het waterschap het *onderhoud* overlaat aan een burger of maatschappelijke organisatie, blijft het waterschap zelf verantwoordelijk voor het *beheer*. Dat betekent dat het waterschap toezicht moet houden op het uitgevoerde werk. Om dat enigszins behapbaar en betaalbaar te houden, willen we niet dat we voor elke paar (vierkante) meter iets apart moeten regelen en afspreken.

Overigens is deze bepaling een kan-bepaling. Het verzoek kan erop afgewezen worden, maar het hoeft niet. Dus als er wel degelijk mogelijkheden zijn en een verzoek voldoende onderbouwd is dan heeft het dagelijks bestuur de mogelijkheid om een verzoek toe te wijzen, ook als het perceel kleiner is of er onvoldoende middelen beschikbaar zijn.

*_*_*